

ปัญหาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ในการทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่ผู้อื่นเป็น
เจ้าของรวมอยู่ด้วย ศึกษากรณีการแบ่งแยกการครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัด*

THE PROBLEMS OF OFFENSE CAUSING THE LOSS OF PROPERTY IN
HARMING PROPERTY OWNED BY OTHERS STUDY THE CASE OF
SEGREGATING LAND TENURE

ประจักษ์ ทักษิณ

Prajak Thaksin

บัณฑิต ขวายุธา

Bandit Khwayota

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

Khon Kaen University, Nong Khai Campus, Thailand.

E-mail: prajakthaksin1977@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 เพื่อหาแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนทางกฎหมายในเรื่องการครอบครองทรัพย์สินร่วมกัน กรณีแบ่งแยกการครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดแล้ว เพียงแต่ยังไม่มี การแบ่งแยกทางเอกสารสิทธิอย่างชัดเจนเท่านั้น กรณีผู้ใดผู้หนึ่งทำให้เสียทรัพย์จะเป็นความผิดหรือไม่ เมื่อได้กระทำต่อที่ดินในส่วนที่ตนเองครอบครองอยู่ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า ระบบกฎหมายของประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ 1) กรณีเป็นทรัพย์สินของตนเอง กฎหมายของประเทศถือว่าไม่เป็นความผิด 2) กรณีเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ทุกประเทศถือว่าเป็นความผิด กรณีผู้กระทำความผิดได้กระทำต่อทรัพย์สินของตนเอง แม้จะมีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย กฎหมายของทั้ง 3 ประเทศไม่ได้บัญญัติถึงการกระทำเหล่านี้ไว้ ผู้กระทำจึงไม่ผิดตามตัวบทกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของไทยที่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนใน ตัวบทของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ว่าแม้ผู้กระทำได้กระทำต่อทรัพย์สินของตนเองยังคงเป็น ความผิดในกรณีที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

* Received: 30 September 2020; Revised: 2 May 2021; Accepted: 7 May 2021

ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ควรมีการกำหนดแนวเขตการครอบครองทรัพย์สินที่ระบุไว้ในฐานความผิดทำให้เสียทรัพย์สินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น 2) ควรมีการบัญญัติข้อยกเว้นความรับผิดไว้ในตอนท้ายสุดของบทมาตราในวรรคหนึ่ง เพื่อให้เข้าใจได้ว่าหากมีการกระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่ดิน ในกรณีมีการแบ่งแยกการครอบครองออกเป็นสัดส่วนสักระหว่างเจ้าของรวมแล้วผู้กระทำไม่ต้องรับผิด

คำสำคัญ: ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน,ที่ดินที่แบ่งแยกการครอบครอง

Abstract

This research article the objective is to study the spirit of legislation under the Criminal Code, Section 358, to find clear legal enforcement guidelines in regard to joint possession of property. In the case of dividing the ownership of land into a portion but there is no clear separation of rights only. In the event that any person loses the property, will it be an offense or not? When it was done to the land in the part that was in their possession this research is a documentary research.

The results of the research were as follows: The legal system of England, the United States and France is divided into two cases: 1) the case of their own property. The law of every country is not an offense. 2) If it is someone else's property. All countries are considered an offense. In the event that the offender has committed their own property despite being included by others these three laws do not enact these actions. The offender is not guilty by the law. This is different from the Thai law, which is clearly stipulated in the article of the Criminal Code, Section 358 that even if the offender committed his property, it is still an offense in the event that other owners are included

The researcher has the following suggestions: 1) Under the Criminal Code, Section 358, the boundary of property possession should be defined in the base of the offense causing the loss of property more clearly. 2) There should be an exclusion of liability in At the end of the Article in paragraph one To understand that if there is an offense against property, land In the event that there is a separation of possession between the total owners The offender is not liable.

Keywords: Offense of losing property, land separating possession

บทนำ

ตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ฉบับที่ 20 มาตรา 25 วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อม มีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้ และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตราบเท่าที่การใช้สิทธิ หรือเสรีภาพ เช่นว่านั้น ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบ เรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เป็นการบัญญัติถึงการให้ความเสมอภาคในด้านการใช้สิทธิและเสรีภาพ ทั้งในด้านการอยู่อาศัย การเลือกถิ่นที่อยู่ รวมไปถึงการใช้สอยทรัพย์สินของตนเอง หรือแม้กระทั่งทรัพย์สินในส่วนของตนเอง หากแต่ได้มีการครอบครองเป็นส่วนสดตามพฤติการณ์มีการแบ่งแยกการครอบครองกันอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ครอบครองสามารถใช้สอยประโยชน์จากทรัพย์สินของตนเองได้อย่างเต็มที่ รวมไปถึงการทำสิ่งใด ๆ ให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของตนเองหรือในส่วนของตนเองด้วย ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และมาตรา 359 ที่บัญญัติเกี่ยวกับความผิดและความรับผิดของผู้กระทำที่เข้าข่ายฐานความผิดทำให้เสียทรัพย์สินตามภาคความผิดของประมวลกฎหมายนี้

มาตรา 358 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 359 ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 358 ได้กระทำต่อ

(1) เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบกิจการ หรืออุตสาหกรรม

(2) ปศุสัตว์

(3) ยวดยาน หรือสัตว์พาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะ หรือในการประกอบกิจการ

หรืออุตสาหกรรม หรือ

(4) พืช หรือพืชผลของกิจการ

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ได้บัญญัติว่าการกระทำเช่นใดเข้าลักษณะความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน โดยมีได้ระบุไว้ชัดเจนว่าความผิดจะไม่เกิดขึ้น หากผู้กระทำได้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินของ

ตนเอง แม้จะมีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย หากได้มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว ผู้กระทำจะไม่มีคามผิด เช่น การครอบครองที่ดินที่ได้มีการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว หากแต่ยังมีได้มีการแบ่งแยกการครอบครองให้ปรากฏในเอกสารสิทธิอย่างชัดเจนเท่านั้น แต่ในทางพฤตินัยและพฤติการณ์ได้มีการแบ่งแยกที่ดินเป็นส่วนสัดส่วนระหว่างกันแล้ว ผู้กระทำที่ได้กระทำความเสียหายต่อที่ดินในส่วนของตน ยังจะถือว่ามีความผิดตามฐานความผิดนี้หรือไม่ และมาตรา 359 บัญญัติถึงเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานทำให้เสียหายไว้ โดยกำหนดทรัพย์ที่เป็นสิ่งสำคัญต่อการกระทำความผิดฐานนี้ว่า ผู้กระทำจะต้องรับโทษหนักขึ้นกว่าบทกฎหมายธรรมดา นั้น หากทรัพย์นั้นมีเจ้าของรวมอยู่ด้วย หากแต่มีการแบ่งแยกการครอบครองออกเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจนแล้ว ผู้กระทำยังต้องรับโทษหนักขึ้นตามบทฉกรรจ์ที่บัญญัติไว้ในบทกฎหมายมาตรานี้หรือไม่ อย่างไร เพราะหากคำนึงถึงความเป็นธรรมตามธรรมดาแล้วนั้น ผู้กระทำที่ได้กระทำความผิดฐานทำให้เสียหายต่อทรัพย์ของตนเองนั้น ย่อมไม่มีความผิด ดังนั้น จึงไม่ต้องรับโทษ สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าด้วยสิทธิของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในทรัพย์สินหรือสิทธิในเคหสถาน ต่างเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 32 และมาตรา 33 บุคคลใดจะล่วงละเมิดโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้มิได้ อย่างไรก็ตาม สิทธิดังกล่าวก็ไม่ใช่อำนาจเด็ดขาดถึงขนาดที่จะไม่อาจกำหนดข้อยกเว้นได้ ประเทศต่าง ๆ ล้วนแต่กำหนดสิทธิ เพื่อให้การคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของบุคคลในเคหสถานไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายของตน แต่ก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์และข้อยกเว้นไว้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและเพื่อประโยชน์สาธารณะ (สมชาย พงษ์พัฒนาศิลป์, 2560)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ฉบับที่ 20 มาตรา 32 และมาตรา 33 รวมถึงหลักกฎหมายทั่วไปของประมวลกฎหมายไทย จึงสอดคล้องต้องกันว่า หากผู้กระทำได้กระทำต่อทรัพย์ ซึ่งในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากรณีที่ดินที่มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน หากแต่ยังมีได้มีการแบ่งแยกการครอบครองตามเอกสารสิทธิเท่านั้น ผู้กระทำความเสียหายอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อเฉพาะที่ดินในส่วนที่ดินครอบครองอยู่ จะถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานความผิดฐานทำให้เสียหายหรือไม่ เพราะตามตัวบทมิได้มีการบัญญัติไว้ชัดแจ้งหรือยกเว้น ความรับผิดในกรณีการทำให้เกิดความเสียหายต่อที่ดินในส่วนที่ดินครอบครองร่วมกับผู้อื่น ซึ่งอาจขัดหรือแย้งกับหลักกฎหมายและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สอดคล้องบนแนวความคิดของหลาย ๆ ประเทศ รวมไปถึงแนวคิดของนักกฎหมายไทยหลาย ๆ คนที่คำนึงถึงความเป็นจริงแห่งหลักสิทธิมนุษยชน โดยในที่นี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สิทธิในการกระทำต่อ

ทรัพย์สินหรือที่ดินในส่วนของตน ดังนั้น แนวคิดที่ว่า การใช้สิทธิอันตั้งอยู่บนพื้นฐานตามหลักสิทธิมนุษยชนย่อมไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน

การยอมรับแนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพนี้ เป็นไปอย่างแพร่หลายในประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะต้องมีบทบัญญัติที่รองรับสิทธิเสรีภาพให้แก่ประชาชน หรืออย่างน้อยที่สุดก็มักจะเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับ “สิทธิขั้นพื้นฐาน” (Basic Right) หรือ (Fundamental Constitutional Right) และมักจะเป็นสิทธิในเสรีภาพ (Right of Liberty) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหมายถึงอำนาจตามกฎหมายในอันที่จะกระทำการต่าง ๆ โดยปราศจากการรบกวนขัดขวางของรัฐ สิทธิและเสรีภาพที่ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จะถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูงสุด ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติบริหารและตุลาการ จะต้องเคารพและให้ความคุ้มครองบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่รับรองสิทธิและเสรีภาพต่าง ๆ จึงมิใช่เป็นเพียงคำประกาศอุดมการณ์ของรัฐเท่านั้น (ไพโรจน์ พลเพชร, 2547)

ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินเป็นกระบวนการที่รัฐต้องนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษทางกฎหมาย โดยเป็นการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ อันเป็นการกระทำต่อเนื่องตัวร่างกายของผู้กระทำ ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายจึงควรระบุไว้อย่างชัดเจน และให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบัน ในกรณีที่ดินที่มีการครอบครองร่วมกันเป็นจำนวนมาก ที่ยังมีได้มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนตามเอกสารสิทธิ หากแต่ระหว่างผู้ครอบครองที่ดินร่วมกันต่างยอมรับในส่วนการครอบครองที่ดินของกันและกันมาโดยตลอด ดังนั้น หากรัฐต้องการลงโทษสำหรับการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินในกรณีนี้ผู้กระทำได้กระทำความเสียหายต่อที่ดินเฉพาะในส่วนของตน โดยผู้กระทำนั้นต้องได้รับโทษทางอาญาอยู่จึงไม่ยุติธรรมต่อผู้กระทำ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี บทบัญญัติของกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และมาตรา 359 ที่บัญญัติให้การกระทำที่กระทำต่อทรัพย์สินเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน แม้ว่าทรัพย์สินนั้นตนจะเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยก็ตาม

2. เพื่อศึกษาหาความชัดเจนสำหรับแนวทางการบังคับใช้กฎหมาย การกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน ส่วนเฉพาะทรัพย์สินในส่วนการครอบครองของตนที่มีเจ้าของอื่นรวมอยู่ด้วย กรณีที่มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว ผู้กระทำฐานทำให้เสียทรัพย์สินเฉพาะส่วนของตนไม่ควรต้องรับโทษทางกฎหมายอาญา

3. เพื่อศึกษาการแบ่งแยกทรัพย์สินที่มีการครอบครองร่วมกัน ในจุดตัดทางกฎหมายในเรื่องการครอบครองทรัพย์สินร่วมกัน

4. เพื่อวิเคราะห์จุดประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายมาตรานี้ อันนำไปสู่การปรับประยุกต์ใช้หรือการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้กระทำความผิดฐานนี้ ในกรณีเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เพื่อให้ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องการใช้สิทธิอันชอบธรรมของตนตามรัฐธรรมนูญ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษานี้ ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากเอกสารวิทยานิพนธ์ บทความความเห็นของนักกฎหมาย แนวคำพิพากษาศาลฎีกาในส่วนที่เกี่ยวกับคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานทำให้เสียทรัพย์ เจตนารมณ์ในการร่างกฎหมายจากประวัติศาสตร์กฎหมาย อินเทอร์เน็ต และกฎหมายอาญาของไทยประกอบกับศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัญหาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ในการทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย โดยศึกษากรณีการแบ่งแยกการครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดส่วน พบว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และมาตรา 359 ภาควิชาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ มิได้มีการบัญญัติถึงความรับผิดในกรณีที่มีการแบ่งแยกการครอบครองที่ดินออกเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน ระหว่างผู้กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เองและผู้ถือครองที่ดินร่วมกัน หากแต่มีการแบ่งแยกการครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดส่วน และยังมีได้มีการแบ่งแยกการถือครองทางเอกสารสิทธิกันอย่างชัดเจน ผู้กระทำความเสียหายต่อที่ดินในส่วนที่ตนเองครอบครอง ยังคงถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาภาควิชาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์อยู่ เนื่องจากตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และมาตรา 359 ซึ่งเป็นบทหนักหรือบทลงโทษสำหรับความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ มิได้มีการแบ่งแยกการกระทำความผิดในกรณีนี้ไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ในกรณีมีการแบ่งแยกการครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดส่วนเป็นผู้กระทำความผิด อันถือว่าเป็นชัดหรือแย้งต่อหลักกฎหมายทั่วไป และไม่สอดคล้องกับหลักรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่ควรต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุง หรือบัญญัติข้อยกเว้นอันเกี่ยวข้องกับการกระทำ

ความผิดฐานนี้ไว้เพิ่มเติม ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความเป็นจริงในปัจจุบัน ที่มีการถือครองที่ดินร่วมกันเป็นจำนวนมาก หากแต่ยังมิได้มีการแบ่งแยกการครอบครองทางเอกสารสิทธิอย่างชัดเจน เพราะผู้กระทำได้กระทำให้เกิดความเสียหายแต่เฉพาะที่ดินในส่วนที่ตนครอบครอง โดยมีได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อที่ดินในส่วนของผู้ถือครองที่ดินร่วมกัน ซึ่งตรงกับหลักการใช้สิทธิส่วนบุคคลขั้นพื้นฐานตามหลักรัฐธรรมนูญ โดยมีได้กระทบกระทั่งต่อสิทธิของผู้หนึ่งผู้ใด แต่ตามประมวลกฎหมายอาญาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์บัญญัติไว้เพียงว่า ผู้ใดกระทำต่อทรัพย์ของตนเองหรือต่อทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ย่อมเป็นความผิดฐานเป็นผู้กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ซึ่งไม่ยุติธรรมต่อผู้กระทำความผิด เพราะตนเองเพียงแต่ก่อให้เกิดความเสียหายเฉพาะส่วนที่ดินที่ตนเองครอบครองเท่านั้น

โดยที่ดินนั้นได้มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน ระหว่างผู้กระทำและผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมแล้ว หากแต่ยังมิได้มีการแบ่งแยกการครอบครองทางเอกสารสิทธิอย่างชัดเจน แต่ระหว่างผู้กระทำและผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมนั้น ได้แบ่งแยกการครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดส่วนตามพฤติการณ์การครอบครองแล้ว จนกระทั่งผู้กระทำความผิด และผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วม ต่างเข้าใจว่าพื้นที่ใดเป็นส่วนของตน และพื้นที่ใดเป็นส่วนของผู้กระทำความผิด อย่างชัดเจนแล้ว ดังนั้น จึงถือได้ว่าผู้กระทำเป็นเจ้าของที่ดินในส่วนที่ตนครอบครองนั้น แต่มีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย สำหรับกรณีที่มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน ไม่ว่าจะมีการกำหนดขอบเขตการครอบครองชัดเจนตามที่ปรากฏในเอกสารสิทธิหรือไม่ เพราะผู้กระทำได้กระทำให้เกิดความเสียหายต่อที่ดินในส่วนของตนเอง ซึ่งตามหลักรัฐธรรมนูญนั้นบุคคลทุกคนย่อมใช้สิทธิของตนได้เหนือทรัพย์สินของตนที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ดังนั้น การใช้สิทธิตามที่กฎหมายให้การรองรับในส่วนที่ดินของตน ก็ย่อมไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้กระทำได้กระทำความเสียหายต่อที่ดินในส่วนของตนเองก็ย่อมไม่มีความผิด

ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เป็นความผิดทางอาญา ที่รัฐบัญญัติไว้เพื่อความผาสุกในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคม และป้องกันการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งผู้กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ จะต้องได้รับโทษทางอาญา อันเป็นการกระทำที่ต้องลงโทษเอากับเนื้อตัวร่างกายของผู้กระทำความผิด ดังนั้น จึงควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกระทำความผิดโดยแท้จริง ตามหลักและทฤษฎีทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ล้วนเป็นกระบวนการที่ผลักดันให้นำนัตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ซึ่งจะต้องเป็นผู้กระทำความผิดในฐานความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิเช่นนั้น ก็ไม่อาจนำบุคคลดังกล่าวมาลงโทษรับผิดทางอาญาได้

วัตถุประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายหมายอาญา ศาสตราจารย์ ไนเกล วอล์กเกอร์ (Nigel Walker) ได้อธิบายไว้ว่า กฎหมายอาญาต้องการที่จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์อย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้ คือ

1) คู้มครองป้องกันตัวบุคคลจากการกระทำโดยเจตนา อันเป็นการโหดเหี้ยมทารุณหรือการประกอบกรรมทางเพศ ด้วยวิธีการอันไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ คู้มครองป้องกันบุคคลจากภัยบางประการ อันเกิดจากการกระทำโดยไม่เจตนา คู้มครองป้องกันกลุ่มบุคคลที่อาจชักจูงให้หลงผิดได้โดยง่ายจากการทำร้าย กดขี่ หรือขูดรีด อันจะเกิดแต่บุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลเหล่านั้น

2) คู้มครองป้องกันให้รอดพ้นจากความกระหืดกระหอนจากการกระทำ ที่ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล และยินยอมต่อการกระทำนั้น แต่ถือว่าผิดธรรมชาติ (เช่น การร่วมประเวณีระหว่างพี่น้อง) ป้องกันการกระทำบางประเภท ซึ่งเมื่อได้กระทำขึ้นท่ามกลางสาธารณชนแล้ว จะกระหืดกระหอนใจบุคคลอื่นเป็นอย่างมาก รวมทั้งป้องกันพฤติกรรมบางประเภท อันอาจยั่วให้เกิดความไม่สงบขึ้นในหมู่ประชาชน

3) คู้มครองป้องกันซึ่งทรัพย์สินส่วนบุคคลจากการลักขโมย การฉ้อโกง หรือการทำให้เสียทรัพย์สิน และกรณีอื่น ๆ

4) คู้มครองป้องกันสาธารณชนจากความไม่สะดวกสบายต่าง ๆ รวมทั้งใช้สภาพบังคับทางอาญาเพื่อเก็บรวบรวมภาษีอากร

5) เพื่อป้องกันรักษาไว้ซึ่งสถาบันทางสังคมรวม ทั้งบังคับให้เกิดความเมตตากรุณาที่จำเป็น

6) เพื่อบังคับใช้วิธีการต่างๆ ที่จะทำให้วัตถุประสงค์ทั้งหลายเหล่านี้บรรลุผล (อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, 2552)

โดยความหมายของ “ทรัพย์สิน” และ “ทรัพย์สิน” นั้น มีความหมายอย่างกว้าง ซึ่งในทางกฎหมายสามารถแบ่งแยกทรัพย์สินออกเป็นอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ ซึ่งในความผิฐานทำให้เสียทรัพย์สินที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเป็นกรณีการศึกษาถึงการครอบครองที่ดิน ซึ่งถือว่าเป็นทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่อาจเคลื่อนที่ได้ การถือครองที่ดินเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ ก็สามารถกระทำได้ตามกฎหมาย อันทำให้ตนเองได้กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินนั้นได้ ดังนั้น หากมีผู้ใดทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินที่ตนเองถือครองอยู่ ก็ถือว่าผู้นั้นกระทำละเมิด และหากเกิดความเสียหายเกี่ยวกับที่ดินนั้น ผู้นั้นก็ถือว่าได้กระทำความผิฐานทำให้เสียทรัพย์สินแล้ว ดังนั้น เราจึงสามารถเข้าถือครองที่ดินซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ได้นั่นเอง

คำว่า “อาจถือเอาได้” หมายถึง การที่มนุษย์สามารถเข้าหวงแหน หรือเข้ายึดถือเอาเป็นเจ้าของได้ เช่น ที่ดิน บ้านเรือน รถยนต์ เงินตรา เป็นต้น สำหรับสิ่งที่มนุษย์ยังไม่สามารถเข้าถือเอาได้ เช่น ก้อนเมฆ ดวงจันทร์ ดวงดาว เหล่านี้ไม่ถือเป็นทรัพย์สินหรือทรัพย์สิน นอกจากนี้ คำว่า “อาจถือเอาได้” มิได้หมายถึงเฉพาะสิ่งของที่บุคคลอาจหยิบ จับ หรือถือเอาได้อย่างจริงจังเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงสิ่งที่ไม่รูปร่าง ซึ่งบุคคลสามารถแสดงอาการหวงห้าม หวงแหน หรือยึดถือไว้เพื่อตน และห้ามมิให้บุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นได้อีกด้วย เช่น บรรดาสิทธิต่าง ๆ ที่บุคคลพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย อันได้แก่ กรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง สิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน ลิขสิทธิ์ สิทธิในเครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร เป็นต้น (บัญญัติ สุชีวะ, 2530)

ดังนั้น ผลการวิจัยความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และมาตรา 359 จึงยังไม่สอดคล้องกับหลักรัฐธรรมนูญและหลักกฎหมายทั่วไป อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายของต่างประเทศ อย่างเช่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐฝรั่งเศส ซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบของการบัญญัติกฎหมาย เนื่องจากหากเป็นกรณีกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน ซึ่งเป็นทรัพย์สินของตนเอง กฎหมายของทุกประเทศถือว่าไม่เป็นความผิด กรณีเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นทุกประเทศถือว่าเป็นความผิด กรณีผู้กระทำความผิดได้กระทำต่อทรัพย์สินของตนเอง แม้จะมีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย กฎหมายของทั้ง 3 ประเทศไม่ได้บัญญัติถึงการกระทำเหล่านี้ไว้ ผู้กระทำจึงไม่ผิดตามตัวบทกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของไทยที่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนในตัวของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ว่าแม้ผู้กระทำได้กระทำต่อทรัพย์สินของตนเองยังคงเป็นความผิดในกรณีที่มิใช่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

อภิปรายผล

เมื่อวิเคราะห์ข้อยกเว้นที่ยกเว้นว่า การกระทำเช่นใดจึงจะไม่เป็นความผิด ตามข้อหาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินจากสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐฝรั่งเศส กับประเทศไทย จะเห็นว่า ข้อยกเว้นความผิดของกฎหมายอาญา ที่ต้องการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เพื่อให้ได้รับโทษทางอาญาจากการกระทำกับเนื้อตัวร่างกาย ซึ่งต้องการให้ผู้ถูกกระทำได้หลบจำ พบว่าในแต่ละประเทศจะมีการยกเว้นความผิดของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินเช่นเดียวกัน คือหากผู้กระทำได้กระทำต่อทรัพย์สินของตนเอง ก็จะไม่มีความผิดตามกฎหมาย ทั้งนี้ เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมได้รับความคุ้มครองตามหลักสิทธิ เสรีภาพ ในการใช้สอยทรัพย์สินของตนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น การที่ผู้กระทำ

ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ได้กระทำต่อทรัพย์ของตนเองแล้ว ก็ย่อมไม่มีความผิด ซึ่งถือว่าเป็นการยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ แม้จะได้มีการกระทำด้วยความจงใจก็ตาม

แต่สำหรับการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สำหรับการกระทำต่อทรัพย์ ซึ่งศึกษาถึงกรณีที่ดินที่ผู้กระทำเป็นเจ้าของ และมีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ในกรณีที่มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว ยังไม่มีการบัญญัติว่าเป็นข้อยกเว้นความรับผิดในฐานนี้ อีกทั้งในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ก็ได้บัญญัติไว้ด้วยว่า แม้ผู้กระทำจะได้กระทำต่อทรัพย์ของตนเอง แต่หากมีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ย่อมเป็นความผิด แต่ไม่ได้กล่าวถึงกรณีข้อยกเว้นไว้ว่า หากมีการแบ่งแยกการครอบครองทรัพย์นั้นเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว จะเข้าข้อยกเว้นความผิดตามกฎหมายไทยหรือไม่ อย่างไร จึงเกิดเป็นปัญหาทางกฎหมายที่ผู้วิจัยต้องการทำการศึกษา เพื่อแนวทางการบังคับใช้กฎหมาย หรือการปรับปรุงกฎหมาย อันนำไปสู่การบัญญัติกฎหมายที่ตรงตามเจตนารมณ์ของการบังคับใช้กฎหมายต่อไป

สาธารณรัฐฝรั่งเศส ก็เป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) เช่นเดียวกับประเทศไทยและประเทศเยอรมัน แต่อัตราโทษที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสนั้นมีความสัมพันธ์กับการแบ่งประเภทความผิดอย่างชัดเจน โดยมีการแบ่งประเภทความผิดอาญาไว้อย่างเอกลักษณ์และเป็นระบบ เรียกว่า การแบ่งประเภทความผิดแบบไตรภาค (Tripartite Classification) โดยแบ่งประเภทความผิดออกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มใหญ่ด้วยกัน ได้แก่ ความผิดอาญาโทษ (Les crimes) ความผิดมิชฌิมโทษ (Les délits) และความผิดลหุโทษ (Les contraventions) ซึ่งต่างกับระบบการแบ่งประเภทความผิดของประเทศไทย ที่แบ่งประเภทความผิด แบบทวิภาค (Bipartite Classification) ได้แก่ ความผิดฉกรรจ์กับความผิดลหุโทษ โดยประเภทของโทษตามกฎหมายฝรั่งเศส มีความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมอาญา ตั้งแต่ชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงาน และศาล (อุทัย อาทิวะ, 2549)

แม้ในตัวบทกฎหมายของประมวลกฎหมายอาญาจะมีได้บัญญัติคำว่า “เจตนา” หรือ “จงใจ” ไว้ด้วยก็ตาม แต่สิ่งที่แสดงออกจากการกระทำของบุคคลคนหนึ่ง ย่อมหมายถึงการแสดงเจตนาออกมาจากความรู้สึกนึกคิด ดังนั้น การที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ได้ระบุเพียงว่า “ผู้ใด ทำให้.....” ก็เป็นการกล่าวให้เห็นถึงเจตนาของผู้กระทำอยู่ในตัว แต่หากผู้กระทำมิได้มีเจตนาหรือเกิดจากการกระทำโดยประมาท ก็ยังไม่ตัดสิทธิของผู้กระทำในการที่จะสืบให้เห็นได้ว่ามิได้เกิดจากการกระทำโดยเจตนาได้ ซึ่งการกระทำโดยประมาทย่อมไม่มีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา รวมไปถึงกฎหมายของสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐฝรั่งเศสด้วย หากแต่เป็นความผิดตามกฎหมายแพ่งที่มีความรับผิดชอบระหว่างเอกชนด้วยกันเอง และมีได้มีการบังคับเอาผิดกับ

ผู้กระทำให้ต้องรับโทษเกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกายของผู้นั้น มีเพียงแค่ความรับผิดชอบใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่ตัวทรัพย์สินนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการชดใช้ทรัพย์สินนั้น ๆ ให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ใช้งานได้ดี หรือการชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดแต่การละเมิดทรัพย์สินนั้น

กฎหมายของไทยตามประมวลกฎหมายอาญาภาคความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามมาตรา 358 และมาตรา 359 จึงควรมีการปรับปรุงเพื่อการปรับใช้ให้เกิดความยุติธรรมทางกฎหมาย ในกรณีการกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ กรณีที่มีการครอบครองที่ดิน ซึ่งมีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ในการทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ศักยภาพการแบ่งแยกการครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดส่วนนั้น เกิดขึ้นจากการบัญญัติกฎหมายไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ภาคความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ไม่ชัดเจน และไม่เพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมายสำหรับผู้กระทำความผิดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หลักกฎหมายทั่วไปของไทย รวมไปถึงหลักกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นประเทศต้นแบบของการบัญญัติและบังคับใช้กฎหมาย อาทิ สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร ซึ่งทำให้ผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อที่ดินหรือทรัพย์สินของตนเอง ในกรณีที่มีการครอบครองร่วมกันกับผู้อื่น หรือมีผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย หากแต่มีการแบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแล้ว แต่ยังมีได้มีการแบ่งแยกการถือครองตามเอกสารสิทธิอย่างชัดเจน ทำให้ผู้กระทำที่แม้จะทำให้เกิดความเสียหายต่อที่ดินของตนเอง ก็ยังถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ในภาคความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และมาตรา 359 ซึ่งถือว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้กระทำที่จะต้องได้รับโทษทางอาญา

ทั้งนี้ ยังถือว่าขัดแย้ง ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมายภาคความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ด้วย เนื่องจากความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย เป็นความผิดที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองทรัพย์สินของบุคคล เพราะได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลเป็นการส่วนตัวมากกว่าการก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 และ มาตรา 359 จึงเป็นความผิดอันยอมความกันได้ กระนั้นก็ดี หากทรัพย์สินที่เสียหายเป็นทรัพย์สินที่มีความสำคัญหรือมีคุณค่าต่อสังคมโดยรวม ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิด

อันส่งผลกระทบต่อรัฐ จึงทำให้รัฐต้องยื่นมือเข้ามามีการจัดการดูแลความสงบเรียบร้อยของบุคคลในสังคม เพื่อยับยั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่ออาชญากรรม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้แก้ไข ปรับปรุง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ดังนี้

1. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 ควรมีการกำหนดขอบเขตของ “ทรัพย์” ที่ระบุไว้ในฐานความผิด “ทำให้เสียทรัพย์” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยกำหนดว่า หากมีการครอบครองที่ดินระหว่างเจ้าของรวมเป็นส่วนสัด แม้จะยังมีได้มีการแบ่งแยกทางเอกสารสิทธิก็ตาม แต่เมื่อทั้งสองฝ่ายตกลงถือครองที่ดินแบ่งแยกกันเป็นส่วนสัด เมื่อเจ้าของรวมคนหนึ่งได้ทำความเสียหายเฉพาะในส่วนที่ดินที่ตนถือครอง ย่อมไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

2. มีการบัญญัติข้อยกเว้น หรือความรับผิดไว้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ให้ครอบคลุมไปถึงกรณีการกระทำ ความผิดที่ผู้กระทำได้กระทำต่อทรัพย์ของตนเอง แม้จะมีการครอบครองหรือถือกรรมสิทธิ์ร่วมกัน โดยมีการบัญญัติกฎหมายเป็นข้อยกเว้นความรับผิดไว้ในตอนท้ายสุดของบทมาตรา 358 วรรคหนึ่ง ดังนี้

“มาตรา 358 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ยกเว้นกรณีมีการแบ่งแยกการครอบครองทรัพย์ ที่ดินออกเป็นส่วนตัวระหว่างเจ้าของรวมแล้ว ผู้กระทำไม่ต้องรับผิด”

เอกสารอ้างอิง

บัญญัติ สุชีวะ. (2530). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์*. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

ไพโรจน์ พลเพชร. (2547). *โครงการวิจัยการติดตามและประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญเรื่องสิทธิ เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*. ใน *รายงานการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชาย พงษ์พัฒนาศิลป์. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร : เจริญรัฐการพิมพ์.

อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. (2552). *ทฤษฎีอาญา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

อุทัย อาทิวะ. (2549). *โทษในกฎหมายอาญาฝรั่งเศสโครงการวิจัย เรื่อง ศึกษาความเป็นไปได้ในการ กำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา*. ใน *รายงานการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.